

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА І НАЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ВИХОВАННЯ

ART EDUCATION AND NATIONAL EDUCATION MODEL

Кожна епоха ставить свої вимоги до мистецької освіти і відтак відбуваються і численні корективи у національній моделі виховання. Щоразу, у пошуку найбільш досконалих освітніх форм постає проблема ефективної суспільно-корисної діяльності як митця-практика так і науковця-теоретика. Історично роками пропаговане досконале опанування мистецьких форм також забезпечить повноцінний розвиток творчо обдарованої особистості, що у часовій перспективі стане вирішальним чинником становлення і реалізації її життєвих настанов та формування національно свідомого громадянина.

Сьогодні діапазон професійної мистецької освіти охоплює широкий спектр завдань: від духовного становлення особистості до забезпечення належного культурно-естетичного клімату цивілізованої держави. Відтак пошуком найоптимальніших шляхів вирішення цих завдань сьогодні займаються науковці і практики різних за галузями спрямуванням мистецьких закладів. Оскільки ці заходи здійснюються в умовах ринкової економіки, що на сьогодні є мало сприятливим для позитивного вирішення комплексу проблем освітньої діяльності, слід, насамперед, шукати нові сучасні

РОКСОЛАНА ПАТИК
докторка філософії, доцентка,
перша проректорка ЛНАУ

ROKSOLANA PATYK
Doctor of Philosophy, Associate Professor,
First Vice Rector of LNAU

Each epoch sets its own requirements for art education and, consequently, there are numerous adjustments in the national education model. Every time, in the search for the most perfect educational forms, the problem of effective socially useful activity of both the artist-practitioner and the scientist-theorist arises. The years-long propaganda of the mastery of art forms will also ensure the full-fledged development of a creatively gifted personality, which will become a decisive factor in the formation and implementation of its life guidelines and the formation of a nationally conscious citizen in the long run.

Currently, the range of professional art education covers a long list of tasks, from the spiritual development of the individual to ensuring the proper cultural and aesthetic climate of a civilized state. Therefore, the

ефективні форми організації освітньо-виховного процесу. Безперечно, національна модель виховання передбачає і реалізацію інноваційних проєктів у мистецьких навчальних закладах (подібно як для прикладу 2020 року успішно реалізовано у ЛНАМ один із проєктів УКФ, і ще декілька на сьогодні перебувають на стадії завершення), це забезпечить підготовку високопрофесійних фахівців, які в майбутньому зможуть успішно конкурувати на ринку праці і примножити інтелектуальний потенціал держави. Водночас, першочерговим завданням мистецької освіти залишається висока фахова підготовка спеціалістів на всіх трьох освітніх рівнях, що забезпечує здійснення в одній самодостатній, матеріально забезпеченій та інтелектуально освітньо-виховній системі розвиток обдарованої особистості протягом усього періоду її професійного становлення. Стратегія відродження української національної культури і освітнього простору пропонувані урядом до 2020 року і базові позиції стратегії що сьогодні визначають мистецьку освіту до 2030 року дик-

scientists and practitioners of different fields of art institutions are currently in search for the best ways to solve these problems. Since these steps are being taken in a market economy setting, which is not quite favorable for a positive solution to a set of problems of educational activities, we should, first of all, look for new, modern and effective forms of the educational process organization. Undoubtedly, the national model of education envisages the implementation of innovative projects in art schools (for example, as one of the UKF projects successfully implemented in LNAM in 2020, and several others, which are currently at the implementation stage), which will provide training for highly professional experts, who will be able to compete in the labor market successfully and increase the intellectual potential of the state. At the same time, the priority task of art education remains high professional training of experts at all three educational levels, ensuring the implementation of a gifted personality development in one self-sufficient, materially and intellectually well-off educational system throughout its professional development.

тую необхідність загального розв'язання комплексу завдань стосовно творення, збереження, поширення та засвоєння духовних набутків нації. Відтак саме сьогодні, з особливою гостротою постають проблеми системного і комплексного осмислення культурної спадщини українського суспільства, концепції мистецької активізації нації і вільного діалогу всіх його етнографічних та соціальних спільнот (і не лише у політичній площині!). Таким чином актуалізуються пошуки оптимальних шляхів розвитку національної моделі виховання крізь призму мистецької освіти які на нашу думку вартувало б згрупувати за наступними напрямками: по-перше, кожен мистецький вищий навчальний заклад держави (ЗВО) повинен успішно репрезентувати свої досягнення у сучасному європейському і світовому мистецтві, ставити перед собою завдання, які б сягали найвищих освітньо-педагогічних показників у галузі підготовки фахівців культури і мистецтва відповідно до вимог національного духовного розвитку. Відтак формуватиметься нова національно свідомо творча еліта українського суспільства; по-друге, спрямовувати зусилля на піднесення естетичної культури студентської молоді та на захист її від комерціалізації маскультури. Кожен мистецький навчальний заклад повинен прагнути застосовувати індивідуалізований метод, виховувати високу культуру, новаторське мислення, художній професіоналізм, національну самосвідомість, шанобливе ставлення до вітчизняних та світових надбань; по-третє, одним з головних принципів мистецького вищого навчального закладу повинен бути захист творчої свободи митця на ниві його художньої самореалізації у сучасних умовах економічного ринку; здійснювати співробітництво із зарубіжними науковими установами (симпозіуми, наукові конференції, мистецькі проекти, пленери та ін.); проводити національні та міжнародні конкурсів, майстер-класи із залученням провідних фахівців у галузі культури і мистецтва. Таким чином, вища мистецька школа неодмінно повинна бути головним координуючим центром окремо взятого регіону, який поширював би зв'язки в галузі мистецтва з інфраструктурою культурно-масової сфери (аудіовізуальне мистецтво, телебачення, кінематограф, аудіоринок, музейна діяльність, видавництво, тощо). Адаже творчі та науково методичні досяг-

The strategy of revival of Ukrainian national culture and educational space proposed by the government until 2020 and the key aspects of the strategy determining the art education until 2030 dictate the need for a common solution to the set of tasks for creating, preserving, disseminating, and assimilating the nation's spiritual heritage. Thus, it is today that the problems of systematic and comprehensive understanding of the cultural heritage of Ukrainian society, the concept of artistic activation of the nation, and a free-flowing dialogue of all its ethnographic and social communities (and not only in the political sphere!) arise with particular urgency.

Therefore, the search for optimal ways to develop a national model of education through the prism of art education, which in our opinion should be grouped in the following areas, is of high relevance: first, each art higher educational institution of the state (HEI) must successfully represent its achievements in contemporary European and world art, as well as set the goals of reaching the highest educational and pedagogical indicators in the field of training specialists in culture and art in line with requirements of the national spiritual development. Consequently, a new nationally conscious creative elite of Ukrainian society will be formed; second, it is required to direct efforts to raise the aesthetic culture of student youth and to protect them from the commercialization of mass culture. Every art school should strive to apply an individualized method, cultivate high culture, innovative thinking, artistic professionalism, national identity, as well as respect for national and world heritage; third, one of the main principles of an artistic higher educational institution should be the protection of the artist's creative freedom in the field of his artistic self-realization in the current economic market setting; to cooperate with foreign scientific institutions (symposia, scientific conferences, art projects, plain airs, etc.) to hold national and international competitions and workshops involving the leading specialists in the field of culture and art.

Thus, the art higher educational institution must inevitably be the core coordinating center of a particular region, which would spread links in the field of art with the infrastructure of the mass culture sphere (audio-visual art, television, cinema, audio market, museum activities, publishing, etc.). After all, the creative, scientific, and methodological

нення навчального закладу, авторитет професорсько-викладацького потенціалу роблять престижнішим навчання. Задля розв'язання вказаних завдань особливого значення повинні набувати стратегічні напрямки в діяльності навчального закладу, а також послідовне вирішення ряду існуючих на сьогодні проблем. Йдеться про цілісну систему інтеграції мистецької освіти навколо центральних вузів країни в цій галузі, активізуючи пошуки в етнонаціональній царині мистецтва посиленні національно-культурної пам'яті в процесі підготовки митця, враховуючи структурність підготовки (школи мистецтв – академії). Ураховуючи новітні освітні виклики (всесвітня пандемія COVID-19, введення дистанційних на змішаних форм навчання) потрібно кардинально перебудувати методологічні й організаційні засади цього напрямку. А саме, поряд з існуючими, суто педагогічними засобами студювання, наприклад, мистецької практики, історії і теорії мистецтва, художніх особливостей творів, створити передумови для формування культурологічних, народознавчих та етномистецтвознавчих засад мистецької культури, завдяки яким вона набуде життєтворчого змісту, системно-цілісного оформлення і повсюдного функціонування. Підсумовуючи вищесказане, можна дійти наступного висновку. Сьогоднішня вища мистецька освіта – це багаж, здобутий на засадах гуманізації, яка передбачає передачу фахової майстерності, набуття естетики, розвиток ідеалів, відчуття творчої фантазії, оволодіння знаннями і морально-ціннісним змістом цих знань. На мій погляд, сьогодні найбільш ефективною і принциповою повинна бути виховна система, яка б синтезувала національну ідею, власні традиції та найвищі духовні досягнення людства. А цьому повинна сприяти інтеграція здобутків вітчизняної освіти та загальносвітового процесу, але з обов'язковим урахуванням фактору соціальних умов розвитку таланту і, зокрема, такої сегментованості як високопрофесійна освіта та майбутня суспільна заангажованість фахівця. Відтак, ґрунтуючись на фундаментальній академічній професійній освіті, мистецька вища школа сьогодення, Львівська національна академія мистецтв зокрема, проектує свій потенціал на виховання особистості майбутнього професійного митця, розвиток його світовідчуття, на утвердження національно виразної життєвої позиції.

achievements of the educational institution, as well as the authority of the teaching potential make teaching more prestigious. In order to solve these tasks, strategic directions in the activities of the educational institution, as well as the consistent solution of a number of existing problems should be of special importance. It is a holistic system of integration of art education around the central universities of the country in a specific area, intensifying the search in the ethno-national art field to strengthen the national and cultural memory in the process of training the artist, given the training structure (art school or academy). Given the latest educational challenges (global pandemic COVID-19, the introduction of distance learning in mixed forms of education), it is required to radically restructure the methodological and organizational principles of this area. For example, along with the existing, purely pedagogical means of studying, for example, art practice, history and theory of art, and artistic features of works, it is required to create preconditions for the formation of culturological, ethnographic and ethnoartistic foundations of art culture, through which it will acquire life-giving content, comprehensive systemic presentation, and ubiquitous operation. To sum up the above, we can arrive at the following conclusion. Today's higher art education is a baggage acquired on the basis of humanization, which involves the transfer of professional skills, acquisition of aesthetics, development of ideals, a sense of creative imagination, mastery of knowledge, as well as moral and value-based content of this knowledge. In my opinion, currently the most effective and fundamental pattern should be an educational system that would synthesize the national idea, own traditions, and the highest spiritual achievements of the humankind. This should be facilitated by the integration of achievements of domestic education and the global process, but with due regard to the social conditions of talent development and, in particular, such segmentation as higher professional education and future social engagement of an expert. Therefore, based on fundamental academic professional education, a modern art higher educational institution, in particular Lviv National Academy of Arts, targets its potential to educate a future professional artist, to develop his/her world outlook, and to establish his/her nationally expressive life stance.

